

Nr 173.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående ändrad lydelse av 1 och 4 §§ lagen den 10 maj 1901 (nr 26 s. 1) om inteckning i fartyg, m. m.; given Stockholms slott den 20 mars 1953.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed jämlikt § 87 regeringsformen föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till

- 1) lag angående ändrad lydelse av 1 och 4 §§ lagen den 10 maj 1901 (nr 26 s. 1) om inteckning i fartyg; samt
- 2) lag om ändrad lydelse av 1 § 2 mom. sjöarbetstidslagen den 26 augusti 1948 (nr 631).

GUSTAF ADOLF.

John Ericsson.

Propositionens huvudsakliga innehåll.

I propositionen nr 119 begäres bl. a. bemyndigande för Kungl. Maj:t att besluta, att vårt land lämnar nu tillämpade skeppsmättningsregler och övergår till ett på engelsk mättningsmetod byggt skeppsmättningsssystem. En sådan övergång skulle medföra bl. a. att nettodräktigheten hos så gott som alla svenska fartyg blir mindre.

Enligt lagen om inteckning i fartyg är förutsättningen för att ett fartyg skall kunna intecknas, att dess nettodräktighet uppgår till minst fem registerton.

I sjöarbetstidslagen stadgas bl. a. att lagen icke är tillämplig beträffande närmare angivna fartyg, vilkas nettodräktighet understiger 20 registerton.

Med de i denna proposition framlagda lagförslagen åsyftas att ändra nämnda båda tonnagegränser på sådant sätt, att återgivna stadganden i lagen om inteckning i fartyg och sjöarbetstidslagen efter övergången till det engelska skeppsmätningssystemet får samma materiella innehåll som för närvarande.

F ö r s l a g

till

L a g

angående ändrad lydelse av 1 och 4 §§ lagen den 10 maj 1901
(nr 26 s. 1) om inteckning i fartyg.

Härigenom förordnas, att 1 och 4 §§ lagen den 10 maj 1901 om inteckning i fartyg¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Gällande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

1 §.

Fartyg, som har en dräktighet av fem registerton eller därutöver och är i fartygsregistret infört, må, där ägaren det medgiver, intecknas för fordran, efter ty här nedan sägs; och njute, där det skett, fordringsägaren panträtt i fartyget. Tillhör fartyget flere gemensamt, må ej inteckning meddelas, med mindre samtliga delägare därtill lämnat medgivande.

I fartygsregistret infört fartyg, som har en nettodräktighet av minst tre registerton eller, om fartyget är avsett uteslutande för bogsering eller isbrytning, en bruttodräktighet av minst tio registerton, må, där ägaren det medgiver, intecknas för fordran, efter ty här nedan sägs; och njute, där det skett, fordringsägaren pant rätt i fartyget. Tillhör fartyget flere gemensamt, må ej inteckning meddelas, med mindre samtliga delägare därtill lämnat medgivande.

Ej må — — — — — samma fordran.

4 §.

Då inteckning — — — — — Första gången inteckning sökes i fartyg, som har en dräktighet under tjugu registerton, skall ingivas bevis av tullförvaltning, att det nummer, som vid registreringen tilldelats fartyget, är därå inhugget i överensstämmelse med vad därutinnan är särskilt stadgat.

till inskrivningsdomaren.

Första gången inteckning sökes i fartyg, som har en nettodräktighet under tjugu registerton, skall ingivas bevis av tullförvaltning, att det nummer, som vid registreringen tilldelats fartyget, är därå inhugget i överensstämmelse med vad därutinnan är särskilt stadgat.

Denna lag träder i kraft den dag Konungen bestämmer.

¹ Senaste lydelse av 1 §, se SFS 1920:186, samt av 4 §, se SFS 1936:226.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av 1 § 2 mom. sjöarbetstidslagen den 26 augusti 1948 (nr 631).

Härigenom förordnas, att 1 § 2 mom. sjöarbetstidslagen den 26 augusti 1948 skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Gällande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

1 §.

2 mom. Från lagens tillämpning undantages arbete som utföres av befälhavare å — — — registerton; eller person som är anställd å fartyg av följande slag, nämligen

a) kronan tillhörigt — — — eller	passagerare,
f) segelfartyg utan hjälpmaskin,	f) segelfartyg utan hjälpmaskin,
sådant segelfartyg med hjälpmaskin	sådant segelfartyg med hjälpmaskin
vars bruttodräktighet understiger	vars bruttodräktighet understiger
100 registerton, eller ock annat far-	100 registerton, eller ock annat far-
tyg som har en nettodräktighet un-	tyg som har en nettodräktighet un-
derstigande 20 registerton, såvida ej	derstigande 15 registerton, såvida ej
Konungen om fartyg varom nu är	Konungen om fartyg varom nu är
sagt annorlunda förordnat.	sagt annorlunda förordnat.

Denna lag träder i kraft den dag Konungen bestämmer.

*Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den
27 februari 1953.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, LINGMAN, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM.

Efter gemensam beredning med cheferna för justitie- och socialdepartementen anmäler chefen för handelsdepartementet, statsrådet Ericsson, fråga om *ändrad lydelse av 1 och 4 §§ lagen den 10 maj 1901 (nr 26 s. 1) om in-teckning i fartyg och av 1 § 2 mom. sjöarbetstidslagen den 26 augusti 1948 (nr 631) samt anför därvid följande.*

I föregående ärende i statsrådsprotokollet har Kungl. Maj:t beslutat föreslå riksdagen att *dels* godkänna att vid tidpunkt, som Kungl. Maj:t äger bestämma, Sverige övergår till ett på engelsk mätningssystem byggt skeppsmätningssystem, *dels* bemyndiga Kungl. Maj:t att, bland annat, vid tidpunkt, som Kungl. Maj:t äger bestämma, för Sveriges del godkänna 1947 års konvention om ett enhetligt skeppsmätningssystem, *dels ock* anvisa anslag till skeppsmätningssystemet för budgetåret 1953/54. Vid ärendets anmälan framhöll jag, att en övergång till ett på engelsk grund byggt skeppsmätningssystem medförde behov av vissa ändringar i lagen om in-teckning i fartyg och i sjöarbetstidslagen samt att i anledning härav ett inom handelsdepartementet upprättat förslag till ändringar i dessa lagar borde granskas i lagrådet. Jag ber nu att få redogöra för bakgrunden till dessa av övergången till ett nytt skeppsmätningssystem föranledda lagändringar.

Enligt 1 § *lagen om in-teckning i fartyg*, sådant lagrummet lyder enligt lag den 7 maj 1920, fordras för att fartyg skall kunna in-tecknas, förutom att fartyget är infört i fartygsregistret, att det har en dräktighet av fem registerton eller därutöver. Med dräktighet avses i lagen netto- eller avgiftspliktig dräktighet. Enligt lagrummets ursprungliga lydelse var in-teckningsrätten begränsad till fartyg av tjugu tons dräktighet eller därutöver. Utvidgningen av in-teckningsrätten synes främst ha haft till syfte att för ägare av fiskefartyg och bogserfartyg, vilka fartygsgrupper vid in-teckningsinstitutets införande i stort sett befann sig under den lagstadgade minimigränsen, öppna större kreditmöjligheter. In-teckningsinstitutet torde ha vunnit vidsträckt användning beträffande ifrågavarande mindre fartyg. Till belysning härav må anföras, att av de 34 fiskefartyg med en nettodräktighet av 5—8 ton, som år 1951 fanns införda i Sveriges skeppslista, enligt uppgift av kommerskollegium 32 fartyg var in-tecknade för fordran.

Jämlikt 4 § andra stycket i lagen skall första gången in-teckning sökas i

fartyg, som har en dräktighet under tjugu registerton, ingivas bevis av tullförvaltning, att det nummer, som vid registreringen tilldelats fartyget, är därå inhugget i överensstämmelse med vad därutinnan är särskilt stadgat.

Jämlikt 1 § 1 mom. *sjöarbetstidslagen* äger denna lag tillämpning beträffande arbete, som å svenskt fartyg anställd person för fartygets räkning eller eljest på grund av förmans uppdrag utför ombord å fartyget eller annorstädes. Härifrån stadgas emellertid i 2 mom. samma lagrum åtskilliga undantag. Bl. a. är lagen icke tillämplig å arbete som utföres av person, anställd å annat fartyg än segelfartyg, såvida fartyget har en nettodräktighet understigande 20 registerton samt Konungen icke annorlunda förordnat [1 § 2 mom. f)]. Enligt 1 § 3 mom. må Konungen eller myndighet som Konungen förordnar, när synnerliga skäl därtill är, medgiva undantag jämväl i övrigt från tillämpningen av lagen.

Det bör i detta sammanhang framhållas att även *andra lagar* än de båda nu nämnda skulle komma att indirekt beröras av en övergång till det engelska skeppsmätningssystemet. Detta gäller främst lagen den 20 juni 1924 med särskilda bestämmelser angående olovlig befattning med spritdrycker och vin jämte därtill hörande lagar den 27 november 1925 om utsträckt tillämpning av sistnämnda lag och den 31 maj 1935 med tillägg till gällande bestämmelser rörande införsel av spritdrycker och vin till svenskt territorialvatten, vidare lagen den 8 juni 1923 om straff för olovlig varuinförsel och lagen den 18 juni 1949 om straff för olovlig varuutförsel.

Enligt lagstiftningen om olovlig befattning med spritdrycker och vin gäller bl. a., att sådana drycker — utom i närmare angivna undantagsfall — icke må med farkost av mindre nettodräktighet än femhundra ton införas från internationellt eller utländskt område till svenskt territorialvatten eller, i vissa fall, till farvatten utanför den svenska territorialvattengränsen. Överträdelse av dessa stadganden medför straffansvar. Dessutom straffas bl. a. envar, som för egen eller annans räkning forslar spritdrycker eller vin, där det är uppenbart att dryckerna olovligen införts. Straffet är böter eller, i svårare fall, fängelse eller straffarbete. Vidare skall under närmare angivna förutsättningar farkost av mindre nettodräktighet än 500 ton och — i visst fall — 40 ton, vilken använts vid olovlig införsel eller olovlig forsling av spritdrycker och vin, förklaras förverkad. Besväras farkosten av sjöpanträtt eller inteckning må domstolen även förklara, att panträtten skall upphöra. Slutligen stadgas skyldighet för fartygsägare att i vissa fall gälda kostnad för bevakning, som av myndighet anordnats å farkost av mindre nettodräktighet än 500 ton.

Jämlikt lagen om straff för olovlig varuinförsel straffas envar, som i strid mot gällande bestämmelser inför vara till riket. Olovligen infört gods skall, med visst undantag, vara förverkat. Sker sådant förverkande, skall under närmare angivna förutsättningar också farkost av mindre nettodräktighet än 120 ton, som begagnats för transport av det olovligen införda godset, förklaras förverkad. Också här gäller att panträtt i förverkad farkost kan förklaras skola upphöra.

Lagen om straff för olovlig varuutförsel upptager motsvarande bestämmelser om förverkande av farkost samt upphörande av panträtt.

I skrivelse den 24 januari 1953 har *kommerskollegium* omnämnt, att kollegium verkställt en översyn av de författningar rörande sjöfart, sjösäkerhet, lots- och tullväsendet m. m., som berörs av en övergång till det engelska skeppsmätningssystemet. Enligt kollegiets mening leder en sådan översyn till att — såvitt angår författningar vilkas ändring förutsätter riksdagens medverkan — endast *lagen om inteckning i fartyg* behöver ändras.

I denna fråga framhåller kollegium inledningsvis, att det engelska systemet kommer att medföra en sänkning av nettototalen bl. a. beträffande fiskefartyg och bogserfartyg.

Sålunda har en inom kollegium gjord statistisk undersökning rörande 1949 års svenska fartygsbestånd beträffande fiskefartygen givit vid handen, att nettodräktigheten skulle nedgå med i genomsnitt cirka 23 procent. Ett bibehållande av den nuvarande inteckningsgränsen vid övergång till det nya mätningssystemet skulle sålunda få till följd, att möjligheten att erhålla inteckning i fiskefartyg bleve begränsad. För undvikande av en sådan konsekvens synes det kollegium bliva erforderligt att sänka inteckningsgränsen från fem till tre registerton.

Vad angår bogserfartygen har dessa enligt kommerskollegium i allmänhet mycket låga nettototal, under det att deras värde är relativt högt. Fartygen innehåller så gott som uteslutande rum, vilka är avdragsberättigade såväl enligt de nuvarande svenska skeppsmätningsreglerna som enligt de internationella, d. v. s. rum för befälhavare och besättning, navigationsrum, båtsmansförrådsrum, vattenbarlastrum samt maskin- och bränslerum. Maskinrummet upptager i regel en mycket stor del av ett bogserfartygs rymd. Enligt föreskrift i gällande skeppsmätningsförordning är bogserfartyg, ävensom isbrytare, undantagna från eljest stadgad begränsning av maskinrumsavdraget. En motsvarande bestämmelse finnes införd i artikel 75 punkt 3 i de internationella skeppsmätningsreglerna.

Maskinrumsavdraget, beräknat enligt sistnämnda regler, blir i fråga om bogserfartygen ofta så stort, att det tillsammans med övriga avdrag uppgår till en volym, som nära nog motsvarar eller till och med överstiger bruttodräktigheten. Med tillämpning av de nya mätningsreglerna kommer sålunda bogserfartygens nettodräktighet i många fall att nedgå till endast ett eller annat ton; i vissa fall kommer nettodräktigheten att bli lika med noll.

Med hänsyn till vad nu anförts synes det kommerskollegium bli nödvändigt att vid en övergång till de internationella skeppsmätningsreglerna antingen frigiva inteckningsrätten beträffande bogserfartygen eller för dessa fartyg bestämma en inteckningsgräns efter bruttodräktigheten. Kollegium, som finner det lämpligt att en undre gräns för inteckningsbarhet bibehålles, förordar det senare alternativet. Den på bruttodräktigheten baserade gränsen bör enligt kollegium bestämmas till tio registerton. Genom fastställandet av en dylik gräns blir bogserfartyg, som för närvarande har en nettodräktighet av fem registerton eller därutöver, inteckningsbara även efter det nya

mätningssystemets införande. Kollegium framhåller i detta sammanhang, att bogserfartygens bruttodräktighet enligt de internationella mättningsreglerna i allmänhet kommer att ligga något under fartygens nuvarande svenska bruttodräktighet beroende på att styrhytt, kabyss, nedgångar och w. c. uteslutes enligt de internationella bestämmelserna men icke är uteslutna enligt de svenska. Kollegium omnämner vidare, att uppgift om fartygs bruttodräktighet, utan att särskild författningsföreskrift därom finnes, införes i fartygsregistret.

För att skapa en någorlunda fast avgränsning av den fartygsgrupp, varom här är fråga, föreslår kommerskollegium att i lagen utsäges, att med bogserfartyg i förevarande sammanhang avses fartyg, som uteslutande är avsett för bogsering.

Den nu föreslagna lagändringen nödvändiggör enligt kommerskollegium även ändring av 4 § andra stycket i in-teckningslagen. Då en på bruttodräktigheten grundad in-teckningsrätt införes i nämnda lag, bör nämligen enligt kollegium åt förevarande lagrum givas sådan avfattning, att därav framgår att med dräktighet i lagrummet avses nettodräktighet.

I enlighet med vad sålunda anförts har kommerskollegium upprättat ett förslag till ändrad lydelse av 1 och 4 §§ lagen om in-teckning i fartyg.

Beträffande *sjöarbetstidslagen* framhåller kommerskollegium att, eftersom en övergång till de internationella skeppsmättningsreglerna i allmänhet kommer att medföra en minskning av fartygens nettodräktighet, det kan förutses att en del vid övergången förefintliga fartyg kommer under 20-tonsgränsen och därmed faller utanför lagens tillämpning. Det synes kollegium naturligt att dessa fartyg även efter det nya mätningssystemets införande blir underkastade lagens bestämmelser. Enligt kollegiets mening torde ett stadgande härom kunna med stöd av den åt Konungen i 1 § 2 mom. f) lämnade befogenheten utfärdas i administrativ ordning.

I övrigt har kommerskollegium funnit lagstiftningsåtgärder icke vara erforderliga.

Över kommerskollegiets förslag om ändringar i lagen om in-teckning i fartyg har yttranden inhämtats från fiskeristyrelsen och Stockholms rådhusrätt. Rådhusrätten har till sitt utlåtande fogat ett från inskrivningsdomarna i Stockholm införskaffat yttrande.

Fiskeristyrelsen förordar kommerskollegiets förslag i vad detsamma berör fiskefartyg.

Inskrivningsdomarna i Stockholm förklarar sig ur inskrivningssynpunkt icke ha någon erinran mot kollegiets förslag. Icke heller *Stockholms rådhusrätt* framställer någon erinran.

Beträffande sambandet mellan det ifrågasatta nya skeppsmätningssystemet, å ena, samt lagstiftningen om olovlig befattning med spritdrycker och vin ävensom lagarna om straff för olovlig varuinförsel och olovlig varuutförsel, å andra sidan, har *generaltullstyrelsen* uttalat sig i ett till kommerskollegium ingivet, den 21 november 1952 dagtecknat yttrande över förslaget om

Sveriges anslutning till 1947 års skeppsmätningkonvention. Styrelsen framhåller att, om nuvarande tonnagegränser behålles oförändrade i dessa författningar, en övergång till konventionssystemet indirekt skulle medföra en utvidgning av författningarnas tillämpningsområde och sålunda skärpa dessa. Enligt styrelsens mening utgör dock denna omständighet icke tillräckligt skäl för en ändring av nu gällande tonnagegränser. Styrelsen ifrågasätter dock, om icke spörsmålet bör underställas riksdagen.

Departementschefen. Kungl. Maj:t har, såsom förut nämnts, beslutat föreslå riksdagen att godkänna, att Sverige vid tidpunkt, som Kungl. Maj:t äger bestämma, övergår till ett på engelsk mätningssystem byggt skeppsmätningssystem. En sådan övergång medför för nästan alla fartygskategorier en sänkning av fartygens nettodräktighet. Av undersökningar, som gjorts av kommerskollegium, framgår sålunda att nettodräktigheten enligt det engelska skeppsmätningssystemet uppgår till i genomsnitt ungefär 77 å 78 procent av nettodräktigheten enligt nuvarande svenska bestämmelser. Stora olikheter föreligger emellertid mellan olika slag av fartyg. Vissa fartygskategorier erhåller sålunda vid mätning enligt det engelska systemet en sänkning av nettodräktigheten, som är avsevärt större än den genomsnittliga. Nämnas må härutinnan, att för kylrumsfartyg och bogserfartyg nettodräktigheten enligt det engelska mätningssystemet av kollegium befunnits bli i medeltal respektive cirka 47 och 24 procent av den nuvarande svenska nettodräktigheten. För vissa andra fartygskategorier blir däremot förändringarna i tontalssiffrorna betydligt mindre än vad förutnämnda genomsnittstal för fartygsbeståndet i dess helhet anger. Inom en och samma fartygsgrupp kan för övrigt rätt betydande avvikelser från det för gruppen gällande genomsnittstalet förekomma.

Under nu angivna förhållanden förändras uppenbarligen den reella inneborörden av bl. a. sådana lagbestämmelser, där fartygs storlek angivits efter nettodräktigheten, beräknad efter gällande skeppsmätningssystem. Sålunda blir det, för att icke den nuvarande rätten att inteckna fartyg skall beskärmas, nödvändigt att vid övergången till det nya mätningssystemet sänka den i lagen om inteckning i fartyg stadgade minimigränsen för denna inteckningsrätt. Med hänsyn till resultatet av kommerskollegiets undersökningar rörande förhållandet mellan engelsk nettodräktighet och nuvarande svensk nettodräktighet biträder jag kollegiets förslag, att för fartyg i allmänhet rätt till inteckning skall föreligga, därest fartyget har en nettodräktighet av tre registerton eller därutöver.

Ett speciellt problem erbjuder bogser- och isbrytarfartygen, vilkas nettodräktighet enligt engelska skeppsmätningssystemet i många fall kommer att nedgå till ett eller annat registerton och i vissa fall blir lika med noll. För dessa fartygs del synes lämpligen rätten till inteckning böra göras beroende av bruttodräktigheten och inteckningsrätt medgivas, därest fartyget har en bruttodräktighet av tio registerton eller därutöver. Kommerskollegium har för sin del föreslagit, att ifrågavarande specialregel skall gälla för bogserfar-

tyg, varmed enligt kollegiets definition avses fartyg, som uteslutande är avsett för bogsering. Med hänsyn till innehållet i de engelska mättningsreglerna och då bl. a. bogserfartyg i många fall på vintern användes till isbrytning synes nyssnämnda specialregel böra omfatta fartyg, som är avsett uteslutande för bogsering eller isbrytning. I anslutning till införandet av förevarande stadgande i lagen om inteckning i fartyg torde förordningen angående registrering av svenska fartyg böra kompletteras med föreskrift om att i fartygsregistret skall upptagas jämväl fartygets bruttodräktighet.

I enlighet med kommerskollegiets förslag torde i 4 § andra stycket lagen om inteckning i fartyg böra angivas, att i lagrummet fråga är om nettodräktighet.

Också i fråga om sjöarbetstidslagen kommer en övergång till det internationella skeppsmätningssystemet att leda till en faktisk ändring av gällande lagbestämmelser. Det kan nämligen förutses att en del existerande fartyg med en nettodräktighet om minst 20 ton vid övergången kommer under denna gräns och därmed faller utanför lagen. Såsom kommerskollegium ansett är det knappast rimligt att i sådan ordning inskränka lagens räckvidd. Gränsen har bestämts under hänsynstagande till arbetarskyddssynpunkter och sociala förhållanden. Den bör därför icke sänkas utan ingående prövning. Enligt kollegiets förslag skulle ett stadgande, innebärande att lagen alltjämt är tillämplig å förefintliga fartyg som vid övergången till nya skeppsmättningsregler har en nettodräktighet om minst 20 ton, kunna utfärdas i administrativ ordning. Visserligen upptager lagen en bestämmelse om att Konungen äger förordna, att lagen skall vara tillämplig även å fartyg med en nettodräktighet understigande 20 ton, men det torde knappast vara förenligt med lagens andemening att Konungen begagnar denna sin befogenhet för att lämna särföreskrifter av nu avsedd art. Det är emellertid främst en annan omständighet som bör beaktas i detta sammanhang. Den av kommerskollegium förordade lösningen synes avse endast existerande fartyg. Detta skulle innebära att alla fartyg, som byggs efter övergången till det nya mätningssystemet och enligt de nya reglerna får en nettodräktighet understigande 20 ton, skulle falla utanför sjöarbetstidslagen, även om fartygets nettodräktighet enligt nuvarande skeppsmättningsregler skulle vara minst 20 ton. Detta skulle kunna få till följd att av två likadana fartyg det ena, såsom varande byggt före övergången till det engelska mätningssystemet, skulle vara underkastat lagens bestämmelser, medan det andra såsom byggt efter övergången icke skulle omfattas av dessa. Med hänsyn till nu anförda omständigheter synes det mig nödvändigt att ändra sjöarbetstidslagen på denna punkt genom att sänka den i 1 § 2 mom. f) angivna nettotongränsen.

Det är emellertid icke helt lätt att finna en gräns som i allo ter sig ändamålsenlig. En i kommerskollegium gjord beräkning, omfattande de fartygs-

grupper varom här kan vara fråga, visar, att nettodräktigheten genom det nya mätningssystemet kommer att sänkas med i genomsnitt 25 procent. Detta innebär, att nyss angivna tongräns borde sänkas från 20 till 15. Från kommerskollegium har emellertid underhand framhållits att man, om sistnämnda siffra godtages, har anledning antaga att i några fall fartyg, som nu icke faller under sjöarbetstidslagen, skulle komma att efter övergången till det nya mätningssystemet omfattas av lagen. Å andra sidan måste man räkna med att enstaka fartyg, som enligt nuvarande mättningsregler har en nettodräktighet av minst 20 ton, efter övergången skulle få en nettodräktighet understigande också 15 ton.

Vid överbägande av dessa omständigheter har jag funnit mig böra förorda, att ifrågavarande i sjöarbetstidslagen angivna gräns ändras från 20 till 15 nettoton. Därest på grund av en sådan ändring i något enstaka fall stötande följder skulle uppstå i ena eller andra riktningen, förutsätter jag att rättelse vidtages genom att Kungl. Maj:t utnyttjar sina befogenheter jämlikt lagens 1 § 2 mom. f) eller 3 mom.

Vad slutligen angår lagarna om olovlig befattning med spritdrycker och vin, om straff för olovlig varuinförsel och om straff för olovlig varuutförsel har jag funnit mig böra fästa uppmärksamheten på att en övergång till de nya skeppsmättningsreglerna indirekt kommer att medföra en utvidgning av dessa lagars tillämpningsområde. I dem är nämligen olika rättspåföljder, bl. a. straff för fartygsägare och förverkande av farkost, knutna till vissa nettotonnagegränser, vilka genom de nya mättningsreglerna skulle komma att indirekt sänkas med i genomsnitt 23 procent. Fråga uppkommer nu, huruvida dessa gränser bör höjas så att lagarna efter övergången får samma materiella innehåll som för närvarande. Enligt min mening bör en sådan lagstiftningsåtgärd vidtagas endast om särskilda skäl talar härför. Dylika skäl torde dock icke, såsom beträffande lagen om inteckning i fartyg och sjöarbetstidslagen, kunna anföras i detta fall; för den åsyftade utvidgningen torde gott fog föreligga. Av allmänna rättsgrundsatser följer emellertid att en i dessa lagar omförd handling, som begåtts före det nya skeppsmätningssystemets ikraftträdande, icke därefter kan medföra straff eller förverkande enligt de i lagarna beträffande farkost lämnade bestämmelserna, därest farkostens nettodräktighet med utgångspunkt från nuvarande skeppsmättningsregler skulle bli högre än de i lagarna angivna tonnagegränserna.

Då det ännu är ovisst när Sverige kommer att övergå till ett på engelsk mättningsmetod byggt skeppsmätningssystem, torde det få ankomma på Konungen att bestämma tidpunkten för ikraftträdandet av de nu förordade ändringarna i lagen om inteckning i fartyg och sjöarbetstidslagen.

I enlighet med det anförda har inom handelsdepartementet upprättats förslag till lag om ändrad lydelse av 1 och 4 §§ lagen den 10 maj 1901 (nr 26 s. 1) om inteckning i fartyg samt 1 § 2 mom. sjöarbetstidslagen den 26

augusti 1948 (nr 631). Förslagen torde såsom bilaga 1 och 2¹ fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende.

Föredraganden hemställer härefter, att lagrådets utlåtande över de inom handelsdepartementet upprättade förslagen till *lag om ändrad lydelse av 1 och 4 §§ lagen den 10 maj 1901 (nr 26 s. 1) om inteckning i fartyg* samt till *lag om ändrad lydelse av 1 § 2 mom. sjöarbetstidslagen den 26 augusti 1948 (nr 631)* måtte för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas genom utdrag av protokollet.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen lämnar Hans Maj:t Konungen bifall.

Ur protokollet:

Lennart Groll.

¹ Dessa bilagor, vilka — frånsett en redaktionell ändring i bilaga 1 — är likalydande med de vid propositionen fogade lagförslagen, har här uteslutits.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 18 mars 1953.

N ä r v a r a n d e :

justitieråden NISSEN,
HELLQUIST,
KARLGREN,
regeringsrådet ECKERBERG.

Enligt lagrådet denna dag tillhandakommet utdrag av protokoll över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 27 februari 1953, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättade förslag till *lag om ändrad lydelse av 1 och 4 §§ lagen den 10 maj 1901 (nr 26 s. 1) om inteckning i fartyg* samt *lag om ändrad lydelse av 1 § 2 mom. sjöarbetstidslagen den 26 augusti 1948 (nr 631)*.

Förslagen, som finnas bilagda detta protokoll, föredrogos inför lagrådet av e. o. hovrättsassessorn Anders Lindstedt.

Lagrådet, som fann sig icke kunna i förevarande ärende bedöma, huruvida den bebådade övergången till ett nytt skeppsmätningssystem borde föranleda andra lagändringar än de nu ifrågasatta, lämnade förslagen utan erinran.

Ur protokollet:
Olle Lundberg.

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 20 mars 1953.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM.

Efter gemensam beredning med cheferna för justitie- och socialdepartementen anmäler chefen för handelsdepartementet, statsrådet Ericsson, lagrådets den 18 mars 1953 avgivna utlåtande över de till lagrådet den 27 februari 1953 remitterade förslagen till

lag om ändrad lydelse av 1 och 4 §§ lagen den 10 maj 1901 (nr 26 s. 1) om inteckning i fartyg samt lag om ändrad lydelse av 1 § 2 mom. sjöarbets-tidslagen den 26 augusti 1948 (nr 631).

Med förmälan att förslagen av lagrådet lämnats utan erinran, hemställer föredragande departementschefen att förslagen, sedan en redaktionell jämkning vidtagits i förstnämnda förslag, måtte jämlikt § 87 regeringsformen föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Lars Frisk.